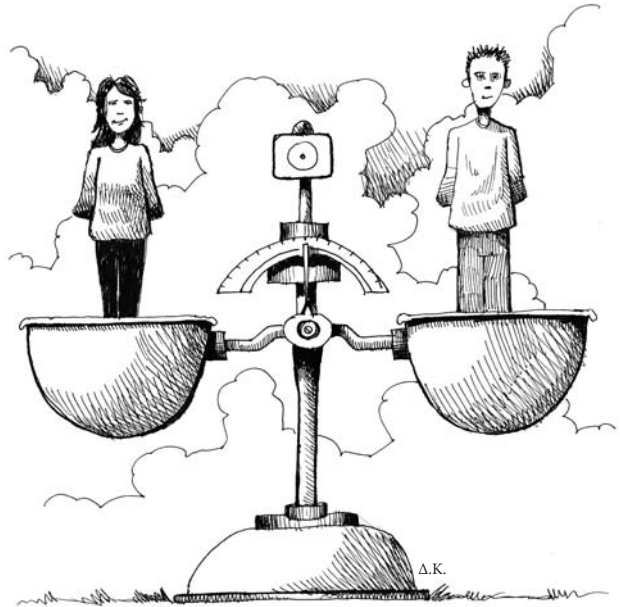

Σαρίτα

Διέσχισε τον κατακίτρινο κάμπο με τα στάχνα μέχρι να φτάσει στις γραμμές του τραίνου. Ο ήλιος έκαίγε. Φορούσε ψάθινο καπέλο, φαρδιά ανοιχτόχρωμα ρούχα και παπούτσια από ύφασμα. Κουβαλούσε μια μικρή βαλίτσα με ρόδες. Ο σταθμός ήταν ένα μακρόστενο κτίσμα από μπετόν με τρεις πλευρές και έναν ξύλινο πάγκο στο εσωτερικό για να προφυλάσσονται οι ταξιδιώτες από τον ήλιο και τη βροχή. Απέναντι ακριβώς βρισκόταν το συρματοπλέγμα που καθόριζε τα όρια του εργοστασίου παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, εκεί όπου τελείωνε το κίτρινο και άρχιζε το μαύρο και το γκριζο. Εκτός από τον όγκο του, το εργοστάσιο δήλωνε την κυριαρχία του και μ' ένα διαρκές βουητό. Η τέφρα από την καύση του λιγνίτη σχημάτιζε λόφους και όταν φυσούσε κάλυπτε τα πάντα με μια λεπτή σκόνη.

Ένα χιλιόμετρο πίσω βρισκόταν το χωριό όπου είχε περάσει όλα τα καλοκαίρια της παιδικής της ηλικίας. Οι γονείς της έφυγαν μετά τον πόλεμο κι έτσι δεν έζησαν από τόσο κοντά τον εμφύλιο. Απώλειες, διαιρημένες οικογένειες, εδώ κι εκεί, μίση που σιγόβραζαν για χρόνια. Στα δεκαοκτώ της βρέθηκε στο Παρίσι για σπουδές. Εκεί, το Μάη του εξηνταοκτώ, οι φοιτητές ζητούσαν «φαντασία στην εξουσία». Ένα χρόνο νωρίτερα στην Ελλάδα είχε εγκατασταθεί η πιο κακόγουστη ταινία τρόμου. Επέστρεψε μετά

της Ελισάβετ
Γρηγοριάδου

Εκείνη αγαπούσε τα τραίνα για τη βραδύτητά τους, για την ελευθερία κινήσεων στο εσωτερικό τους και κυρίως για την πρόσκαιρη οικειότητα που γεννιόταν μεταξύ των επιβατών στα φθαρμένα κουπέ των οκτώ θέσεων

την πτώση της δικτατορίας και τα τελευταία χρόνια επισκεπτόταν συχνά το χωριό της.

Και τώρα περίμενε σ' εκείνο το σταθμό ένα τραίνο που χρειαζόταν τέσσερις ώρες για να φθάσει σε μια πόλη που απείχε εκατόν πενήντα χιλιόμετρα. Το τραίνο περνούσε κατά μήκος μιας λίμνης και διέσχιζε καταπράσινους κάμπους και ποτάμια με καταρράκτες. Το ταξίδι ήταν περιπετειώδες. Η αμαξοστοιχία πάθαινε συχνά βλάβες ή περίμενε στη μέση του πουθενά άλλα τραίνα που δεν έκαναν καν τον κόπο να εμφανιστούν, και μία φορά είχε εκτροχιαστεί, χωρίς ευτυχώς θύματα.

Εκείνη αγαπούσε τα τραίνα για τη βραδύτητά τους, για την ελευθερία κινήσεων στο εσωτερικό τους και κυρίως για την πρόσκαιρη οικειότητα που γεννιόταν μεταξύ των επιβατών στα φθαρμένα κουπέ των οκτώ θέσεων. Επειδή όμως σχεδόν κανείς δεν ταξίδευε μ' αυτό το τραίνο, παραξενεύτηκε όταν είδε εκείνο το νεαρό άντρα. Φορούσε φθαρμένο τζιν και λευκό μακό και περίμενε καθισμένος στον πάγκο του σταθμού. Κάπνιζε απορροφημένος στις σκέψεις του και η καύτρα του τσιγάρου του κόντευε να του κάψει τα δάχτυλα. Δεν είχε αποσκευές. Τα μακριά μαλλιά του τον έκαναν να φαίνεται πολύ νέος κάτι που ερχόταν σε αντίθεση με τις βαθιές ρυτίδες γύρω από τα μάτια του.

«Θα ταξιδέψετε κι εσείς με το τραίνο;» τον ρώτησε. Ο άντρας την κοίταξε απρόθυμα και δεν απάντησε. Κούνησε αόριστα το χέρι του και κοίταξε στο κενό.

«Κατάγομαι από εδώ, από το χωριό», συνέχισε απτόητη εκείνη κι έδειξε προς την αντίθετη κατεύθυνση από το εργοστάσιο, «ζω στην Αθήνα, με λένε Σάρα».

«Δύο μόνο γυναίκες υπάρχουν στο χωριό μ' αυτό το όνομα. Η μία είναι ηλικιωμένη και η άλλη πολύ μικρότερη από σας», είπε εκείνος κοιτάζοντάς την με φανερό ενδιαφέρον.

«Η μία είναι θεία μου και η άλλη ανεψιά μου. Και υπάρχω κι εγώ, αλλά είναι φυσικό να μην με γνωρίζετε, έλειπα για χρόνια στο εξωτερικό», απάντησε η Σάρα μ' ένα χαμόγελο.

«Είστε θεία της Σάρας;» απάντησε ο άντρας ξαφνιασμένος. «Τώρα που το λέτε, της μοιάζετε κάπως».

Τότε ακούστηκε το σφύριγμα της αμαξοστοιχίας. Η Σάρα ήξερε ότι έπρεπε να πλησιάσει προσεκτικά τις γραμ-

μές και να κάνει σήμα στο μηχανοδηγό για να σταματήσει, διαφορετικά θα προσπερνούσε τη στάση.

«Θα ανέβω μαζί σας στο τραίνο, έτσι θα συνεχίσουμε τη συζήτηση. Θα μάθω και για τη Σάρα», είπε εκείνος.

Η Σάρα τον κοίταξε με απορία. «Δεν είχατε σκοπό να ταξιδέψετε;» τον ρώτησε.

«Όχι, αλλά, γιατί όχι; Εννοώ ότι μπορώ να σας συνοδέψω. Τι θεία, τι ανειψιά, η ίδια οικογένεια είναι», σιγοψιθύρισε.

Της Σάρας της φάνηκε παράλογο, αλλά επειδή της συνέβαιναν διαρκώς τα πιο απίστευτα πράγματα, σήκωσε τους ώμους.

«Και μέχρι που σκοπεύετε να με συνοδέψετε;» τον ρώτησε αφού είχαν ήδη ανεβεί στην αμαξοστοιχία.

«Μέχρι το τέρμα της διαδρομής. Εκεί δεν πηγαίνετε;»

Αν θέλει να κάνει τέσσερις ώρες διαδρομή μόνο και μόνο για να με συνοδέψει πρόκειται για ειδική περίπτωση, σκέφτηκε η Σάρα. Στο κουπέ που κάθισαν δεν υπήρχε άλλος επιβάτης, ούτε και στα διπλανά. Αφού πλήρωσαν τα εισιτήριά τους, έμειναν να κοιτάζονται αμίλητοι. Εκείνη ανέλαβε να οδηγήσει τη συζήτηση. Θα άρχιζε με απλές, συνηθισμένες ερωτήσεις για να δει περί τίνος επρόκειτο.

Αυτή της η άνεση στην επικοινωνία προβληματίζε πάντα τους συγγενείς της στο χωριό. Μπορούσε να ρωτά χωρίς να γίνεται αγενής και να μιλά για τον εαυτό της χωρίς ν' αποκαλύπτει πολλά πράγματα. Η ικανότητα να κάνει αυθόρμητες και άμεσες ερωτήσεις ήταν κληρονομιά του χωριού και το να αποκαλύπτει μόνο αυτά που ήθελε, ήταν αποτέλεσμα της εκπαίδευσης και της ζωής της στην πόλη. Εκείνο βέβαια που τους ξένιζε περισσότερο ήταν αυτά που έλεγε. Δύσκολο να πιστέψουν ότι οι Ιάπωνες τρώνε ωμά ψάρια τυλιγμένα σε ρύζι και φύκια ή ότι οι Γάλλοι καλούν σε δείπνο και προσφέρουν μόνο τυρί και κρασί μολονότι δεν είναι φτωχοί.

«Πώς σε λένε;» ρώτησε τον συνταξιδιώτη της.

«Με λένε Νίκο. Είμαι γιος του Στράτου που είχε παλιά το λατομείο στο χωριό», συστήθηκε εκείνος με τον τρόπο που συνηθίζοταν στα μέρη τους. Η Σάρα τον γνώριζε τον πατέρα του, όπως και όλη την οικογένεια. Πρόσθεσε ότι είχε δύο κόρες που τελείωναν το σχολείο και ζούσαν με τη μητέρα τους. Πολύ νέος για τόσο μεγάλα παιδιά, παρατήρησε εκείνη.

«Συνηθίζεται αυτό εδώ», είπε ο Νίκος »μετά το στρατιωτικό δουλειά και μετά γάμος. Λίγα χρόνια όμορφα και μετά οι γυναίκες στο σπίτι και οι άντρες στο καφενείο. Δεν υπάρχουν πολλά πράγματα να κάνει κανείς εδώ».

«Ποτέ δεν υπήρχαν», πρόσθεσε η Σάρα.

«Εκτός αν θέλει κάποιος να κάνει οικογένεια και να ζήσει ήσυχα».

Η Σάρα τότε του επισήμανε ότι η ησυχία δεν είχε καμία σχέση με τη ζωή των γυναικών στο χωριό. Η θεία της η Μυροφόρα είχε γεννήσει δεκατέσσερα παιδιά από τα οποία έζησαν τα έξι, χώρια οι εκτρώσεις. Από τα δεκαπέντε της κάθε χρόνο έγκυος, μία γριά στα σαράντα της. Η άλλη θεία της, η Βέρα, μάταια περίμενε, επί εικοσιπέντε χρόνια, τον άντρα της να γυρίσει από την εξορία. «Αναγκάστηκε να φύγει στην πόλη για να κρυφτεί στην ανωνυμία που υποτίθεται ότι υπήρχε εκεί. Τελικά μεγάλωσε μόνη της, κυριολεκτικά κυνηγημένη, τα τρία παιδιά τους και τον άντρα της δεν τον είδε ποτέ ξανά. Και δεν ήταν η μόνη» κατέληξε.

«Η δική μου η μητέρα μεγάλωσε με τον πατέρα της και τα αδέρφια της ενώ η μάνα της ζούσε στην εξορία», είπε ο Νίκος, » γνώρισα τη γιαγιά αυτή πριν μερικά χρόνια, όταν ήρθε επιτέλους από την Ουγγαρία».

«Το χωριό ήταν γεμάτο γυναίκες ντυμένες στα μαύρα. Η γιαγιά μου καθόταν για ώρες σε μια καρέκλα στην αυλή. Είχε σταυρωμένα τα χέρια και κουνούσε ελαφρά το σώμα της μ' ένα σιγανό μοιρολόι. Ο άντρας και τέσσερα από τα παιδιά της είχαν σκοτωθεί στον πόλεμο», πρόσθεσε η Σάρα.

«Με τη θεία σας τη Σάρα είμαστε γείτονες, ξέρετε», θυμήθηκε ξαφνικά ο Νίκος, »δεν το βάζει κάτω. Πέρσι έβαψε το σπίτι της σομόν, στα ογδόντα της ».

« Πράγματι, είναι πολύ δυνατή γυναίκα, αν και πέρασε πολύ δύσκολα. Αλλά, πες μου για σένα, για τη ζωή σου. Κατάλαβα ότι ζεις μόνος».

Ο Νίκος σήκωσε τους ώμους, αναστέναξε και την κοίταξε στα μάτια. Του χαμογελούσε ενθαρρυντικά και περίμενε. Το φως που έπεφτε έκανε τα μαλλιά της να φαίνονται ακόμη πιο κόκκινα. Έμοιαζε με την ανεψιά της. Τώρα το έβλεπε καθαρά. Έτσι θα ήταν και η άλλη Σάρα σε είκοσι χρόνια. Μικρές ρυτίδες γύρω από τα μάτια και βλέμμα βαθύ με έναν τόνο θλίψης που ερχόταν σε αντίθεση με το χαμόγελο.

Φωτ.: Σ. Χούγια

Ο Νίκος είχε γνωρίσει τη γυναίκα του, στο εργοστάσιο που βρισκόταν απέναντι από τη στάση του τραίνου. Δούλευε στο λογιστήριο. Ήταν ήσυχος άνθρωπος, ευχαριστημένη με το σπίτι και τα παιδιά.

Ζούσαν μια ζωή προγραμματισμένη και αναμενόμενη, πανομοιότυπη με όλων των άλλων στο χωριό. Αναρωτιόταν συχνά αν αυτό και μόνο του επιφύλασσε η ζωή. Ευπνούσε τα χαράματα για να πάει στη δουλειά και το πρώτο που έβλεπε ήταν οι καμινάδες που ξερνούσαν καπνό από την καύση του λιγνίτη. Δούλευε βάρδιες και αυτό σήμαινε ότι μπορούσε να περάσει δύο συνεχόμενες μέρες στο εργοστάσιο και μετά στο σπίτι να προσπαθεί να αναπληρώσει τον ύπνο που είχε χάσει.

Μία αλλοπρόσαλλη ρουτίνα, αλλά έτσι έκαναν όλοι. Δεν μπορούσαν να αρνηθούν τον πολύ μεγαλύτερο μισθό της βάρδιας. Όταν αποφάσισε να φύγει από το εργοστάσιο, όλοι τον θεώρησαν τρελό. Η Βασιλική γκρίνιαζε αφού τα χρήματα που κέρδιζε ο Νίκος ως ηλεκτρολόγος ήταν πια πολύ λιγότερα. Καβγάδιζαν συνεχώς και τώρα ζούσαν χωριστά. Του άρεσε όμως να μένει μόνος. Τα κατάφερνε με το σπίτι. Δεχόταν φίλους, μαγείρευε, άκουγε μουσική.

«Πολλές φορές αναρωτήθηκα πως θα ήταν άραγε η ζωή μου αν είχα κάνει ότι και η Σάρα, η ανεψιά σας, που έφυγε αμέσως μετά το σχολείο και δεν ξαναγύρισε. Αλήθεια τι κάνει; Έχω χρόνια να τη δω», ρώτησε ο Νίκος.

«Μετά τις σπουδές της στα οικονομικά, πήγε για μεταπτυχιακά στο Βέλγιο και έμεινε εκεί. Δουλεύει στις

Ευπνούσε τα χαράματα για να πάει στη δουλειά και το πρώτο που έβλεπε ήταν οι καμινάδες που ξερνούσαν καπνό από την καύση του λιγνίτη

Βρυξέλλες, έχει παντρευτεί έναν Ολλανδό και έχουν δύο κόρες. Νομίζω ότι ζει τη ζωή που πάντα ήθελε. Αλλά ποτέ δεν μπορείς να είσαι σίγουρος, ξέρεις. Την είδα πριν τρία χρόνια στην Αθήνα», απάντησε η Σάρα και τον κοίταξε. Θέλησε να μάθει πόσο καλά γνώριζε την ανεψιά της.

Ο Νίκος γνώριζε τη Σάρα από το σχολείο. Όταν ήταν δεκαοκτώ χρονών του άρεσε πολύ. Κάτι χειρότερο, του είχε γίνει έμμονη ιδέα. Την ακολουθούσε όπου πήγαινε, είχε γίνει φορτικός, δυσάρεστος. Εκείνη τον αγνοούσε εντελώς κι αυτό τον θύμωνε. «Ήθελα να μου δώσει μία ευκαιρία, μία και μόνη ευκαιρία. Και δεν μου την έδωσε ποτέ».

«Δεν θα ήταν προσωπικό το θέμα», είπε η Σάρα. Ήξερε ότι η ανεψιά της διάβαζε γιατί ήθελε να σπουδάσει και να ξεφύγει από το χωριό. Την έπνιγε εκείνο το μικρό μέρος. Από την άλλη, όσες είχαν κάποιο φλερτ από το χωριό βρίσκονταν παντρεμένες πριν καλά- καλά τελειώσουν το σχολείο.

«Τώρα μπορώ πολύ καλά να το καταλάβω. Ούτε οι δικές μου κόρες μου θα ήθελα να παντρευτούν στα δεκαοκτώ τους. Τότε όμως ήταν αδύνατο να το καταλάβω», παραδέχτηκε ο Νίκος.

«Πολλές φορές επιμένουμε υπερβολικά για κάτι που δεν πρόκειται να γίνει. Τότε, πρέπει να εγκαταλείψουμε την προσπάθεια εγκαίρως. Αν δεν το κάνουμε σύντομα, γίνεται αρρώστια, μας κυριεύει, μας στοιχειώνει».

«Αυτό ακριβώς έπαθα. Για χρόνια σκεφτόμουν τη Σάρα. Νόμιζα ότι αν ζούσα μαζί της θα ήταν όλη μου η ζωή διαφορετική».

«Ξέρω τι ακριβώς εννοείς», είπε η Σάρα. Πήρε μια βαθιά ανάσα και αποφάσισε να περάσει σε πιο προσωπικές εξομολογήσεις και η ίδια. Ένωθε ότι μπορούσε να εμπιστευθεί αυτόν τον άντρα. Κάτι περισσότερο, ένιωθε ότι περίμενε κάτι απ' αυτήν.

«Στα εικοσιπέντε μου ερωτεύθηκα, στο Παρίσι όπου σπούδαζα, κάποιον που ήταν αυτό ακριβώς που δεν ήθελαν οι γονείς μου. Έναν ξένο. Θέλεις να μας πεθάνεις; μου είπαν, άλλα περιμέναμε από σένα. Ήθελα να τον ακολουθήσω και το έκανα. Τότε δεν ήταν συνηθισμένο οι κόρες να περιδιαβαίνουν τις χώρες και τις ηπείρους».

Ο αδερφός της ζούσε κι εκείνος στο εξωτερικό. Δεχόταν λιγότερες πιέσεις να γυρίσει, ήταν άντρας. Θα ήταν όλα διαφορετικά αν δεν έλειπαν και οι δύο. Οι γονείς της είχαν

μεγαλώσει σ' εκείνο το χωριό των προσφύγων. Η φροντίδα των ηλικιωμένων ήταν θέμα τιμής για την οικογένεια.

«Στο χωριό υπάρχουν πάρα πολλοί που έφυγαν μετανάστες στη Γερμανία, στην Αμερική ακόμα και στην Αυστραλία», παρατήρησε ο Νίκος.

Πράγματι, έφευγαν πολλοί, παραδέχτηκε η Σάρα. Πάντοτε όμως έμενε κάποιος πίσω για να φροντίσει τους γονείς. Δεν άφηναν κανέναν αβοήθητο. Του θύμισε την Πατσίκα που έμενε απέναντι από την εκκλησία. Είχε περάσει όλη της τη ζωή στο πατρικό της σπίτι, ακόμα κι όταν αυτό πέρασε στα χέρια του αδερφού της. Όλοι την φώναζαν Πατσίκα, δηλαδή μικρή αδερφή στα ποντιακά, γιατί κανείς δεν θυμόταν τ' όνομά της. Έζησε εξήντα χρόνια με τη νύφη της ακόμη κι όταν όλοι οι άλλοι είχαν φύγει.

«Τη θυμάμαι την Πατσίκα. Μία μικρόσωμη και πολύ ήσυχη γριούλα. Και ο δικός μου ο πατέρας μεγάλωσε με δύο ξαδέφφια του που είχαν μείνει ορφανά. Όταν ήμουν παιδί νόμιζα ότι είναι αδέρφια του πατέρα του κι αυτά γιατί έτσι μεγάλωσαν, δεν τους ξεχώριζε κανείς», είπε ο Νίκος.

«Όμως, ξέρεις κάτι; Νομίζω ότι δεν αγαπάμε τους γονείς μας όσο μας αγαπούν αυτοί. Εννοώ ότι τους αποχωρίζομαστε ευκολότερα. Θέλουμε να φύγουμε, ν' ανοίξουμε τα φτερά μας, να ζήσουμε τη δική μας ζωή. Αυτό ένιωθα, την ανάγκη να φύγω, ανάγκη καθαρά ανδρική, έλεγε η μάνα μου, αφού οι γυναίκες ψάχνουν καταφύγιο και προστασία, όχι την περιπέτεια».

Ο Νίκος θέλησε να μάθει τι απέγινε ο άντρας που ερωτεύθηκε. Ένιωθε ότι γνώριζε τη γυναίκα που είχε απέναντί του από πάντα. Ότι μπορούσε να της κάνει προσωπικές ερωτήσεις και να πάρει απάντηση. Κάτι περισσότερο. Προσέγγιζε για πρώτη φορά ένα άτομο από το περιβάλλον της Σάρας που δεν τον κοίταζε με καχυποψία. Η αλήθεια είναι πως είχε κάνει πολλά λάθη στο παρελθόν. Ήταν ο τρελός που κυνηγούσε τη Σάρα. Την ακολουθούσε από το σχολείο στο σπίτι και μετά στο φροντιστήριο. Της τηλεφωνούσε και το έκλεινε. Μεθούσε κι έλεγε δεξιά κι αριστερά πόσο την ήθελε. Προσπαθούσε να γίνει φίλος με τις φίλες ή τις ξαδέφφες της για να μιλήσουν θετικά γι αυτόν. Έκανε πολλές ανοησίες που όταν τις σκεφτόταν αργότερα απορούσε με τον εαυτό του. Αυτή όμως η Σάρα δεν τον απέρριπτε, του έδειχνε εμπιστοσύνη, τον κοίταζε με ενδιαφέρον.

Το έδαφος να
φεύγει κάτω από
τα πόδια μου, το
κεφάλι μου να
γυρίζει κι εγώ να
προσπαθώ να συν-
δέσω την εικόνα
που έβλεπα μπρο-
στά μου μ' αυτήν
που θυμόμουν.
Γκρίζα μαλλιά,
ελάχιστες ρυτίδες,
το μισό χαμόγελο,
τα ίδια αεικίνητα
μάτια.

«Μίλησες πριν για μια ευκαιρία. Αν η ανεψιά μου σου έδινε την ευκαιρία που ήθελες. Εγώ την είχα», είπε η Σάρα.

Είχε τελειώσει τις σπουδές της, είχε βρει δουλειά στο Παρίσι και ήταν ευχαριστημένη. Ζούσαν μαζί και όλα φαινόταν να πηγαίνουν καλά. Τότε παρουσιάστηκε εκείνη η δουλειά στο Υπουργείο Εξωτερικών στην πατρίδα του. «Έλα μαζί μου», της πρότεινε, «θα δεις, θα συνηθίσεις». Δεν του πέρασε από το μυαλό να τη ρωτήσει «πού θέλεις να ζήσουμε»;

Τον ακολούθησε στο Τόκιο. Οι άνθρωποι λένε ότι στις ξένες χώρες τρώνε περίεργα φαγητά ή έχουν παράξενες συνηθειες. Η Σάρα πίστευε ότι όλα τα συνηθίζει κανείς αλλά χωρίς τη γλώσσα δεν μπορείς να καταλάβεις τίποτα. «Εδώ μιλάς τη γλώσσα και πάλι δεν πιάνεις τις λεπτές αποχρώσεις», κατέληξε. Και υπάρχει κι ένα πολύπλοκο σύστημα κανόνων που ποτέ δεν αποκαλύπτεται στην ολότητά του. Το αντιλαμβάνεται κάποιος σιγά-σιγά αφού έχει κάνει ένα σωρό λάθη.

Ο Γιούκο δεν είχε μεγάλη οικογένεια. Οι γονείς του είχαν πεθάνει νωρίς και είχε μόνο μία αδερφή που ζούσε στο Παρίσι. Είχε φύγει στα δεκαοκτώ για να σπουδάσει οικονομικά και διεθνείς σχέσεις στο Λονδίνο και μετά στο Παρίσι. Είχε εκλεπτυσμένο γούστο. Ήταν ένας κοσμοπολίτης. Μπορούσε να προσαρμοστεί οπουδήποτε. Δεν καταλάβαινε τις δυσκολίες που είχε η Σάρα.

Στο εστιατόριο ο σερβιτόρος δεν κοιτούσε καν τις γυναίκες, αν και κρατούσαν κι αυτές το μενού για να διαλέξουν. Απευθυνόταν μόνο στους άντρες. Και τι έκαναν εκείνες; Ψιθύριζαν αυτό που ήθελαν στον άντρα που τις συνόδευε και κανόνιζε εκείνος. Υπήρχαν λέξεις που χρησιμοποιούσαν μόνο οι γυναίκες ενώ ακόμα και ο τόνος της φωνής τους ήταν διαφορετικός. Μιλούσαν πιο γλυκά, χαμηλόφωνα, κάπως ναζιάρικα. Αντίθετα ο τόνος ομιλίας των ανδρών ήταν κοφτός και τραχύς. «Το σημαντικότερο όμως ήταν πως δεν μπορούσες ποτέ να ξέρεις τι ακριβώς σκέφτονταν».

Κάλεσαν μία φορά στο σπίτι για φαγητό φίλους και συγγενείς του Γιούκο. Στο τέλος της βραδιάς η Σάρα θέλησε να δώσει για το σπίτι δυο κομμάτια σπανακόπιτα, σε μια ξαδέρφη του Γιούκο. Εκείνη η πορσελάνινη ύπαρξη της είχε πει ότι της άρεσε πάρα πολύ η πίττα με τα λαχανικά.

Η Σάρα έκανε αυτό που είχε δει να κάνουν εκατοντάδες φορές η μητέρα και οι θείες της. Η γιαπωνέζα την κοιτάζε αμήχανα και αρνήθηκε ευγενικά.

«Δεν το συνηθίζουμε αυτό εδώ», της εξήγησε αργότερα ο Γιούκο. «Μα της άρεσε πολύ», επέμενε η Σάρα. Και τότε εκείνος της είπε κάτι πολύ χειρότερο. Τα ελληνικά πιάτα που είχε ετοιμάσει η Σάρα είχαν ξενίσει τους καλεσμένους τους αλλά επειδή ήταν τόσο ευγενικοί τα έφαγαν και της έκαναν και τόσο εγκωμιαστικά σχόλια. «Μα τι είδους άνθρωποι είναι αυτοί; Θα μπορέσω ποτέ να τους καταλάβω;» αναρωτήθηκε η Σάρα.

Όταν αρρώστησε για πρώτη φορά σοβαρά η μητέρα της, την ειδοποίησαν να γυρίσει επειγόντως. «Δεν φαντάστηκα τότε ότι δεν θα επέστρεφα ποτέ ξανά στο Τόκιο». Ούτε μπορούσε φυσικά να προβλέψει ότι η μητέρα της θα πέθαινε τελικά σε βαθιά γεράματα. Στην αρχή έμεινε μέχρι να συνέλθει, μετά μέχρι να νιώσει πιο δυνατή, και μετά, ούτε ξέρει τι έγινε μετά. Ένωθε ότι είχε επιστρέψει σε έναν οικείο και ζεστό τόπο, σε μια μεγάλη αγκαλιά.

Θυμάται πως όταν έφθασε στην Αθήνα, βγήκε στο δρόμο και άκουσε μετά από πολλά χρόνια να μιλούν ελληνικά, ένιωσε απίστευτη χαρά. «Ελληνικά, ελληνικά, έλεγα στον εαυτό μου, μιλούν ελληνικά. Είναι η γλώσσα η πατρίδα μας; Δεν ξέρω. Μου φάνηκε όμως ότι αυτό που είχα ζήσει στην Ιαπωνία δεν ήταν κάτι στο οποίο συμμετείχα εξ ολοκλήρου. Όπως όταν ξυπνάς από ένα περίεργο όνειρο και χρειάζεσαι χρόνο για να προσγειωθείς ξανά στην πραγματικότητα».

Ο Γιούκο περίμενε. Της έδωσε χρόνο. Μετά, όταν του είπε ότι δεν θα γυρίσει πίσω, ότι δεν άντεχε πια να ζει στην Ιαπωνία, της έστειλε τα πράγματά της.

«Και τι έγινε μετά; Τον έχετε ξαναδεί;» ρώτησε ο Νίκος, που στο μεταξύ είχε αλλάξει θέση και καθόταν δίπλα της.

Συναντήθηκαν πριν μερικά χρόνια στο Λονδίνο, σε μια γιορτή στο σπίτι μιας κοινής τους φίλης. Είχαν περάσει πάνω από είκοσι χρόνια από την τελευταία τους συνάντηση. «Δεν ένιωσα τίποτα όταν τον είδα ή τα ένιωσα όλα. Το έδαφος να φεύγει κάτω από τα πόδια μου, το κεφάλι μου να γυρίζει κι εγώ να προσπαθώ να συνδέσω την εικόνα που έβλεπα μπροστά μου μ' αυτήν που θυμόμουν. Γκριζά μαλλιά, ελάχιστα ρυτίδες, το μισό χαμόγελο, τα ίδια αεικίνητα

μάτια. Όλη η ευγένεια της ανατολής σ' εκείνα τα μάτια. Με γνώρισε εκείνος πρώτος. «Σαρίτα», άκουσα μια σιγανή φωνή πίσω από την πλάτη μου, έτσι με φώναζε, Σαρίτα. Ήταν μεγαλύτερός μου, με προστάτευε, με καθοδηγούσε, με καταπίεζε με την εξυπνάδα του, με καταρράκωνε με την ελευθερία που μου έδινε. Αυτός είναι λοιπόν, σκέφτηκα. Πολλές φορές αναρωτήθηκα τι είναι αυτό που μας κάνει να ξεχωρίσουμε έναν άνθρωπο από πλήθος άλλους, να τον εμπιστευτούμε και να νιώσουμε ότι η αγκαλιά του είναι ο κόσμος όλος. Μολονότι εγώ ήμουν εκείνη που τον είχε εγκαταλείψει, δεν μου κρατούσε κακία. Ξέρεις, με τα χρόνια κατάλαβα πως δεν ήταν οι πιέσεις της οικογένειάς μου που με οδήγησαν στην απόφασή μου να τον αφήσω. Ήταν ο δικός μου φόβος, ο φόβος να ξεπεράσω τα όριά μου. Δεν παντρεύτηκε ποτέ αν και συζούσε με μία συμπατριώτισσά του, μία «ειρηνική ύπαρξη», έτσι την αποκάλεσε. Δεν θυμάμαι τι άλλο είπαμε. Τι σημασία έχει; Όλο το βράδυ κοιτούσα τα μάτια του και παρακαλούσα να σταματήσει ο χρόνος. Και μετά έφυγα από εκείνη τη γιορτή και γύρισα την πλάτη μου σ' αυτόν που θεωρούσα για χρόνια άντρα της ζωής μου».

«Τι πιθανότητες έχεις να τον ξαναδείς; » ρώτησε ο Νίκος.

«Καμία. Αν και ακόμα νιώθω έναν κόμπο στο λαιμό».

Όσο έλεγε τα τελευταία λόγια προσπαθούσε να μένει ψύχραιμη. Είχε νιώσει το χέρι του Νίκου να κρατάει το δικό της τρυφερά.

Αθήνα, 9 και 16 Δεκεμβρίου 2007